

Collegevoorstel en raadsvoorstel

“Beleidsbrief” Wmo 2015

*Richtingbepaling voor het nieuwe Wmo-beleid in
de Drechtsteden*

5 november 2013

1. Inleiding beleidsbrief

Met dit collegevoorstel/raadsvoorstel in de vorm van een beleidsbrief willen wij met u de richting bepalen voor beleid en uitvoering van de nieuwe Wmo 2015. We hebben ervoor gekozen om ons als gemeenten in de Drechtsteden gezamenlijk voor te bereiden op het nieuwe beleid en de uitvoering van de Wmo 2015 (sociaal maatschappelijk bestuursakkoord Drechtsteden). De richtinggevende uitspraken uit deze beleidsbrief werken we in de komende maanden verder uit in een beleidskader. Het beleidskader Wmo 2015 wordt in het eerste kwartaal van 2014 aangeboden ter vaststelling aan de zes colleges en raden in de Drechtsteden.

Wij verzoeken u in te stemmen met de volgende punten:

1. De visie en de uitgangspunten voor de Wmo 2015 van de zes gemeenten in de Drechtsteden, op pagina 4 en 5.
2. Het ontwerp Wmo 2015, op pagina 5 en 6.
3. Het sturingskader Wmo 2015 met de acht sturingsprincipes, op pagina 7 t/m 11.
4. Het onderbrengen van de Wmo maatwerkvoorzieningen bij de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD) en de algemene Wmo voorzieningen onder lokale verantwoordelijkheid, op pagina 11.

2. Kern en noodzaak decentralisatie Wmo 2015

Op 1 januari 2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor het ondersteunen van de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking, chronisch psychische of psychosociale problemen. De nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verplaatst de huidige verantwoordelijkheid voor de middelen van extramurale begeleiding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wmo. Circa 75% van het budget wordt naar gemeenten overgeheveld, dit betekent een **bezuiniging van minimaal 25%**. Deze kan wellicht hoger zijn om ruimte te houden voor noodzakelijke investeringen om de veranderopgaven binnen de decentralisatie te realiseren.

De decentralisatie van de AWBZ naar de Wmo van gemeenten is één van de maatregelen van het Rijk om de AWBZ betaalbaar te maken en te houden. De huidige AWBZ is duur, financieel onbeheersbaar en kent perverse prikkels. In de Wmo 2015 passen wij als gemeenten de huidige systematiek aan, om de uitvoering van maatschappelijke ondersteuning toekomstbestendig te maken, binnen de financiële kaders.

3. Hoofdpijnen nieuwe Wmo 2015

De concept-wettekst van de nieuwe Wmo 2015 beoogt samenhangende zorg en ondersteuning in buurten, wijken en dorpen te bevorderen en een goede ondersteuning van mensen in de eigen leefomgeving mogelijk te maken. Het welbevinden van mensen staat centraal. In de wet wordt gesproken over het onderscheid tussen algemene- en maatwerkvoorzieningen. In de algemene voorzieningen worden mensen met een beperking, chronische, psychische of psychosociale problemen ondersteund bij hun participatie en zelfredzaamheid. Wanneer iemand onvoldoende is geholpen met de inzet van eigen kracht, de gebruikelijke hulp en hulp uit het sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen en niet in staat is tot zelfredzaamheid of participatie dan wordt er een (individuele) maatwerkvoorziening verstrekt. De meest kwetsbare mensen, met een somatische of psychogeriatrische aandoening/beperking of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap, krijgen recht op passende zorg in een beschermende, intramurale omgeving in

een nieuwe kern-AWBZ (de Wet Langdurige Intensieve Zorg). Deze kern-AWBZ wordt uitgevoerd door het zorgkantoor.

4. Wat komt er op ons af?

4.1. Nieuwe opgaven

De middelen voor de volgende taken komen over naar de gemeente:

- extramurale begeleiding
- kortdurend verblijf
- persoonlijke verzorging (nog onderwerp van discussie)
- budget cliëntondersteuning
- budget mantelzorgcompliment
- inkomensregelingen voor chronisch zieken en gehandicapten
- beschermde woonvoorzieningen voor inwoners met psychische of psychosociale problemen die niet in staat zijn om zich op eigen kracht in de samenleving te handhaven (decentralisatie naar centrumgemeente Dordrecht)

4.2. Bestaande opgaven

De huidige Wmo-taken blijven ook in de nieuwe Wmo 2015 de verantwoordelijkheid van gemeenten:

- informatie & advies
- mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning
- sociaal raadslieden
- welzijnswerk
- algemeen maatschappelijk werk
- huishoudelijke ondersteuning
- collectief vervoer
- woningaanpassingen/verhuiskosten
- verplaatsen in- en rond huis

De huidige taken in het kader van maatschappelijke zorg worden uitgevoerd door de centrumgemeente Dordrecht (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, ambulante verslavingszorg, aanpak huiselijk geweld en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz)). Dit totaal aan nieuwe en huidige ondersteuning wordt de opgave van de nieuwe Wmo 2015.

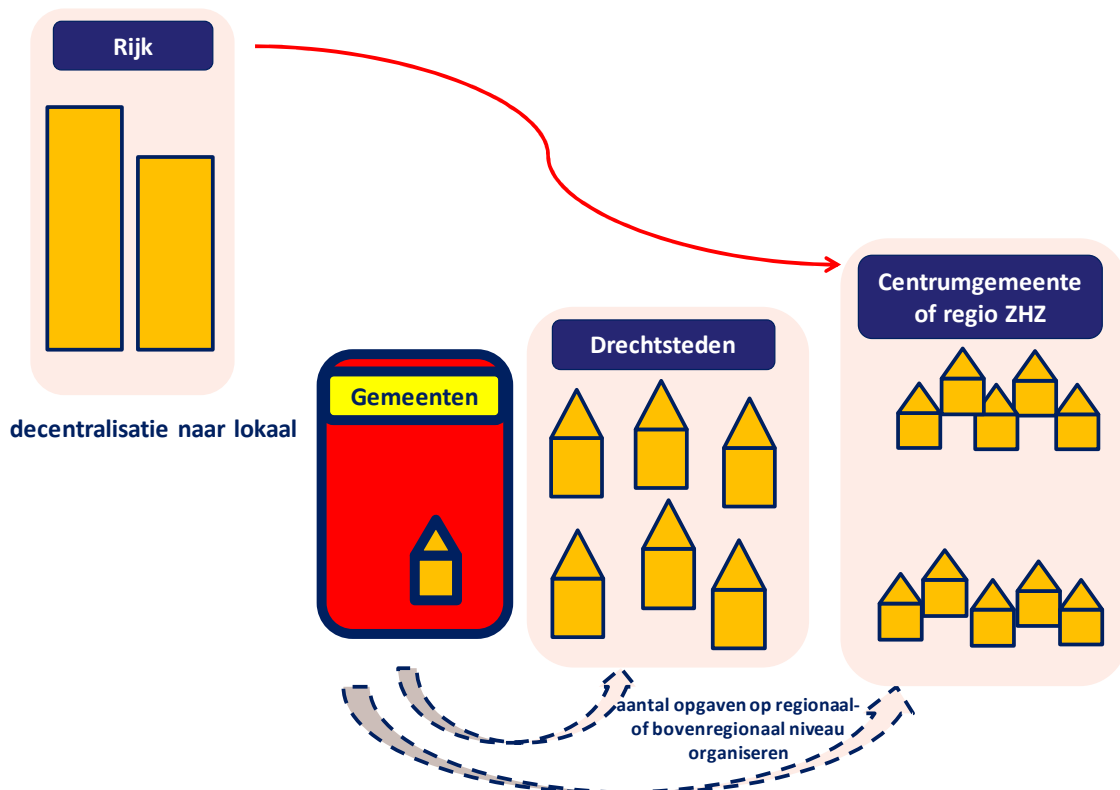
4.3. Extramuralisering

De zorg en ondersteuning voor mensen met een lichtere zorgvraag (ZZP t/m 4) verplaatst zich van een intramurale naar een extramurale setting: de zogenaamde 'extramuralisering'. Steeds meer mensen met een beperking ontvangen zorg en ondersteuning thuis. Wij hebben het voornemen deze

complexe en meerjarige opgave met de zes gemeenten gezamenlijk op te pakken vanuit een regionaal actieprogramma voor de Drechtsteden.

4.4. Decentralisatie

In onderstaand plaatje is de beweging van de decentralisatie weergegeven. De middelen voor taken zoals hierboven beschreven komen van het rijk over naar de gemeenten. De gemeenten zijn verantwoordelijk. Op een aantal van de nieuwe opgaven kunnen gemeenten er voor kiezen om op subregionaal- of regionaal niveau samen te werken. Bijvoorbeeld vanwege schaalvoordelen of het bundelen van expertise en voldoende volume. Het Rijk belegt voor een aantal taken (Regionale Instellingen voor Beschermd Wonen (RIBW's), inloop-GGZ en begeleiding van mensen met psychiatrische problemen) de uitvoering bij de centrumgemeente.

Figuur 1: decentralisatie van middelen naar gemeenten. Gemeenten besluiten voor een aantal opgaven samen te werken op regionaal- of bovenregionaal niveau. Een aantal taken komen vanuit het rijk naar de centrumgemeente.

5. Onze visie

De visie van de zes gemeenten in de Drechtsteden op de Wmo 2015 is gebaseerd op de visie AWBZ/ Wmo van mei 2012 en op het in mei 2013 vastgestelde sociaal maatschappelijke bestuursakkoord. In de Drechtsteden staan wij voor een samenleving waarin iedereen, ongeacht zijn of haar beperking, als volwaardig burger mee kan, mag en wil doen. Wij verwachten dat mensen, binnen hun mogelijkheden verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en hun naasten. Wij zetten in op een kwalitatief goed en betaalbaar ondersteuningsaanbod, georganiseerd in de nabijheid van de inwoners en hun directe omgeving (bijvoorbeeld mantelzorgers). Wij geven zoveel mogelijk vertrouwen en verantwoordelijkheid aan de professional en cliënt.

6. Uitgangspunten

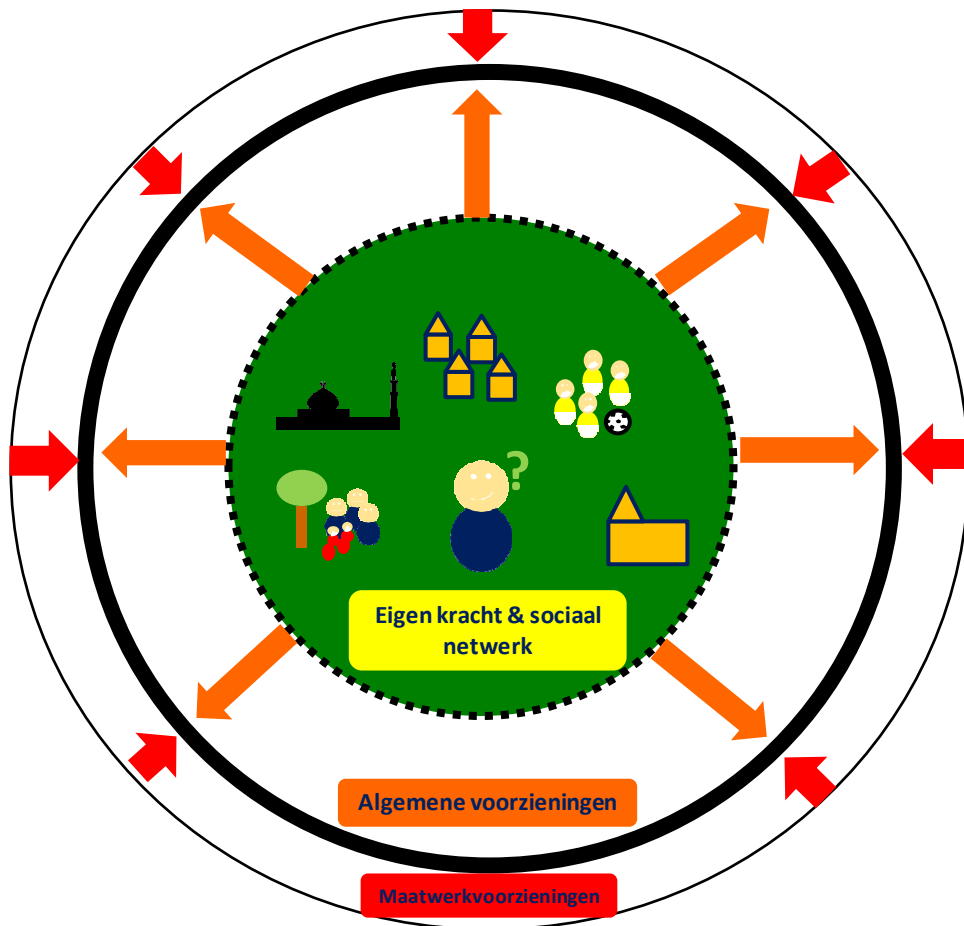
Het doel van de decentralisatie is de eerder genoemde beweging van de 'verzorgingsstaat' naar een 'participatiesamenleving'. Uitgangspunten die hierbij centraal staan en waarvan de meeste zijn uitgewerkt in het sturingskader Wmo 2015 in paragraaf 8:

- Versterken van de cliëntpositie om de eigen kracht en zelfredzaamheid te stimuleren. Daarnaast het vergroten van de invloed op de (vormgeving van de) ondersteuning.
- Daarnaast willen we zoveel mogelijk 'normaliseren' en waar het kan burgers en cliënten gebruik laten maken van lokale algemene voorzieningen en voorzieningen uit de private sector. We willen daarbij voldoende keuzevrijheid realiseren voor inwoners. Denk hierbij aan de keuze voor een aanbieder of de keuze voor ZIN (zorg in natura) of PGB (persoongebonden budget), waarbij in de nieuwe Wmo 2015 ZIN het uitgangspunt is en het PGB als alternatief onder strikte voorwaarden kan worden verstrekt.
- We willen de toegang tot ondersteuning eenvoudiger en waar nodig integraler organiseren volgens uitgangspunten van de Wmo. Waar het meerwaarde heeft gaan we voor een samenhangende aanpak van de drie decentralisaties Jeugd, Wmo en Participatie.
- De decentralisatie Wmo willen we gefaseerd organiseren. Nieuwe werkwijzen uitdenken en uitproberen vraagt tijd.
- De gemeentelijke uitgaven voor de nieuwe Wmo 2015 dienen binnen het overgehevelde budget te blijven. Dit betekent dat we moeten werken aan lange termijn kostenbeheersing.
- Ten slotte kiezen we op een aantal voorzieningen voor meerschalligheid op beleid en uitvoering. In de schaalkeuzetabel in de bijlage geven we aan welke voorziening we op welk niveau willen organiseren.

7. Ontwerp Wmo 2015

De decentralisatie van de AWBZ naar de Wmo is een opgave die niet op 1 januari 2015 klaar is, daarom maken we onderscheid in de transitie en de transformatie. De **transitie** is de periode van de formele verandering van het huidige stelsel, zoals de regels, wetten en financiële verhoudingen. In deze periode nemen wij het huidige systeem over en zorgen we met name voor continuïteit van ondersteuning en passen we het stelsel op onderdelen aan, mede uit budgettaire overwegingen. De **transformatie** is de lange termijn veranderopgave en gericht op het realiseren van de beoogde inhoudelijke effecten van de stelselwijziging. De veranderopgave voor de lange termijn ligt vooral in het anders organiseren van de ondersteuning, door inhoudelijke ondersteuningsarrangementen te ontwikkelen voor verschillende doelgroepen. Daarnaast is de organisatie van de ondersteuning in de Drechtsteden een belangrijke opgave voor de lange termijn.

Het ontwerp van de Wmo 2015 in de Drechtsteden schetsen we in onderstaand plaatje.

Figuur 2: ontwerp Wmo 2015

In het ontwerp ligt de focus op de eigen kracht en het sociaal netwerk van inwoners met een ondersteuningsvraag. In de concepttekst van de nieuwe Wmo 2015 is een belangrijk thema het vergroten van de betrokkenheid van mensen naar elkaar. Ondersteuningsvragen, zoals bijvoorbeeld eenzaamheid, kunnen verholpen worden wanneer mensen oog hebben voor elkaar en zich inzetten voor een ander. We beseffen dat door de decentralisatie, vergrijzing en extramuralisering de druk op het sociale netwerk van de cliënt, specifiek voor de mantelzorgers, zal toenemen. We onderzoeken hoe we de mantelzorgers het beste kunnen bereiken en waar nodig ondersteunen. Wanneer de eigen kracht en het sociaal netwerk onvoldoende uitkomst biedt, worden lokaal algemene voorzieningen aangeboden. Algemene voorzieningen zijn in principe laagdrempelig en toegankelijk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft. Het doel van de algemene voorzieningen is zorgen dat de inwoners mee kunnen doen in de samenleving. Om dit te bereiken worden de algemene voorzieningen ingezet om de eigen kracht en het sociaal netwerk van de cliënt te versterken.

In elke gemeente worden netwerken van samenwerkende professionals en vrijwilligers georganiseerd, bijvoorbeeld sociale wijkteams. Zij zetten in op eigen kracht, zelfredzaamheid, het betrekken van het sociale netwerk en zij zorgen voor lichte ondersteuningsinterventies. De samenstelling van deze netwerken of wijkteams is gedifferentieerd en wordt aangepast aan de situatie en omgeving. De aanbieders van algemene voorzieningen leveren een belangrijke bijdrage aan het versterken van de kracht in de samenleving en het vinden van oplossingen in alternatieve vormen van ondersteuning. Daarom willen we de algemene voorzieningen versterken of uitbreiden. Dit om er voor te zorgen dat de 'dijk op deltahoogte' komt en de vraag naar maatwerkvoorzieningen beheersbaar blijft. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat wij in de nieuwe Wmo 2015 verantwoordelijk zijn voor de ondersteuning van mensen met een matige tot zware beperking, waardoor in veel

gevallen een maatwerkvoorziening nodig is om participatie en zelfredzaamheid mogelijk te maken of te bevorderen.

8. Sturingskader Wmo 2015

Door de zes gemeenten in de Drechtsteden is een sturingskader Wmo ontwikkeld. De richtinggevende uitspraken in het sturingskader Wmo zijn in samenspraak en in afstemming met bestuurders, zorgaanbieders, Wmo-adviesraden en cliëntenvertegenwoordigers tot stand gekomen. Hieronder worden de acht sturingsprincipes voor de nieuwe Wmo uitgewerkt.

Relatie met cliënten en bewoners

We willen mensen met een beperking zo goed mogelijk helpen bij het vinden van ondersteuning op maat (cliëntondersteuning) en de participatie van onze bewoners en cliënten verstevigen bij beleid en uitvoering van de nieuwe Wmo 2015 (bewoners- en cliëntparticipatie).

Cliëntondersteuning bestaat allereerst uit het geven van informatie en advies over de mogelijkheden voor maatschappelijke ondersteuning. Dit leidt tot regieversterking en bevordert de zelfredzaamheid en participatie van inwoners en cliënten. Voor complexere vraagstukken is meer nodig. Het gaat dan om kortdurende cliëntondersteuning voor verminderd zelfredzame mensen bij het oplossen van een complexe ondersteuningsvraag.

Het beter betrekken van cliënten en bewoners (bewoners- en cliëntparticipatie) bij beleid en uitvoering van de Wmo wordt wettelijk geborgd in de nieuwe Wmo 2015. We streven naar een sterkere positie van cliënten en inwoners in de beïnvloeding van beleid en uitvoering. Ook willen we bevorderen dat er lokaal allerlei bewoners- en cliëntinitiatieven ontstaan die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van nieuwe vormen van ondersteuning. De huidige bewoners- en cliëntparticipatie is vormgegeven in een regionale Wmo-adviesraad, lokale Wmo-adviesraden en een (tijdelijke) regionale klankbordgroep Wmo-adviesraden en cliëntenraden. Daarnaast is iedere zorgaanbieder verplicht om een cliëntenraad te hebben. Als vervolgstap gaan we betere verbindingen leggen tussen de Wmo-adviesraden en cliëntenraden (waaronder de nieuwe doelgroepen in de Wmo 2015) in onze regio. We denken daarbij aan een goed functionerend Drechtstedelijk netwerk voor bewoner- en cliëntparticipatie dat in verschillende samenstellingen op thema bij elkaar kan komen voor de advisering aan gemeenten. Op deze manier kan de aanwezige (ervarings- en materie)deskundigheid zowel op Drechtstedelijke als op lokale schaal worden benut. Tevens willen we onderzoeken op welke wijze gemeenten kunnen stimuleren dat er lokale bewoners- en cliëntinitiatieven ontstaan.

Relatie met aanbieders

We willen in een samenwerking met aanbieders toewerken naar een passend ondersteuningspakket (op maat) voor mensen met een beperking.

In de relatie met aanbieders is het uitgangspunt dat alle aanbieders die aan de (kwaliteits)eisen van gemeenten voldoen, dienstverlening in het kader van de nieuwe Wmo 2015 mogen aanbieden (het zogenaamde 'Zeeuwse model', zoals toegepast bij huishoudelijke ondersteuning in de huidige Wmo). We kiezen dus uitdrukkelijk niet voor een concurrentiemodel waarbij via een aanbesteding een selectie wordt gemaakt van een (beperkt) aantal aanbieders. Via onderhandeling en contractuele afspraken met aanbieders sturen we op het aanbod, de tarieven en de onderlinge samenwerking tussen partijen. De tarieven worden door de gemeenten in de Drechtsteden vastgesteld en binnen dat kader stellen we kwaliteitseisen aan het ondersteuningsaanbod. Aanbieders zullen via hun

(unieke) aanbod concurreren om de gunst van de cliënt. Door te kiezen voor een samenwerkingsmodel met aanbieders kunnen we kennis en expertise delen en zoeken we gezamenlijk naar oplossingen voor de grote veranderopgaven waar we voor staan. Tegelijkertijd bieden we cliënten op deze manier zoveel mogelijk continuïteit van ondersteuning, voldoende keuzevrijheid en zorgen we voor een beperkte vorm van concurrentie. Naar verwachting verandert op termijn de markt voor zorg en ondersteuning door de toepassing van volume- en prijsdruk (ingegeven door de korting van 25% op het budget). Partijen zullen meer gaan samenwerken en sommige partijen zullen het niet redden, waardoor er een kleiner aantal aanbieders overblijft.

Toegang

We nemen als gemeenten bij de start van de nieuwe Wmo de verantwoordelijkheid voor het bepalen van de toegang (indicatiestelling), uiteraard in samenwerking met professionals en cliënten.

De cliënt en de professional spelen een belangrijke rol in het Wmo onderzoek voor een aanvraag van een maatwerkvoorziening. We zorgen dat we als gemeenten vanaf de start op 1 januari 2015 kunnen sturen op de toegang (het volume), om op deze wijze controle te houden op de uitgaven en een deel van de budgetkorting van 25% te realiseren. De komende periode kunnen we verder benutten om te ontdekken op welke wijze we sturing kunnen geven aan het organiseren van de nieuwe Wmo 2015. De verandering van de Wmo-systematiek vraagt tijd, waardoor het op dit moment verstandig is dat de gemeente zelf stuurt op de toegang tot ondersteuning. Op termijn willen wij de professional een grotere verantwoordelijkheid geven in het beslissen over de toegang tot ondersteuning en de invloed van cliënten hierop vergroten. Door de professionals samen met de cliënt de toegang te laten bepalen ontstaat meer vrijheid om de ondersteuning in te zetten die op dat moment en voor die specifieke situatie nodig is. Wij starten experimenten om te bekijken in welke situaties een grotere verantwoordelijkheid voor de toegang bij professionals en cliënten zou kunnen werken. Om een te grote (financiële) druk op de maatwerkvoorzieningen te voorkomen vragen we aanbieders van maatwerkvoorzieningen samen met de cliënt op zoek te gaan naar alternatieve of aanvullende ondersteuning vanuit eigen kracht, het sociale netwerk of algemene voorzieningen.

Resultaatfinanciering

We willen als gemeenten sturen op het gewenste resultaat van ondersteuning en werken stap voor stap toe naar nieuwe vormen van resultaatfinanciering.

Sturen op resultaat biedt een flexibel en dynamisch systeem en geeft vrijheid aan de professional om zelf keuzes te maken in benodigde maatwerk in samenspraak met de cliënt. We willen de huidige AWBZ-systematiek met productfinanciering in de overgangsperiode overnemen (transitie), waarbij we wel meteen stevig moeten sturen op volume en prijs. Tegelijkertijd zetten we een ontwikkeling in gang gericht op de verandering van de oude systematiek (transformatie) met meer verantwoordelijkheid voor de aanbieders. Hierbij sturen we op resultaat in plaats van op product. We benutten hierbij onder andere het goede voorbeeld van de Wmo huishoudelijke ondersteuning, waar het ons in de Drechtsteden is gelukt te sturen op het gewenste resultaat in plaats van op afzonderlijke producten.

Financiële solidariteit

We willen met de maatwerkvoorzieningen uit de nieuwe Wmo 2015 vanuit het oogpunt risicobeheersing met zes gemeenten in de Drechtsteden financieel solidair zijn.

Financiële solidariteit biedt de mogelijkheid tot het opvangen van meerjarige financiële risico's¹. Dit is verstandig gezien de forse omvang van het nieuwe Wmo-budget en de daarmee gepaard gaande grote financiële risico's. Een kleine procentuele afwijking in de Wmo-uitgaven heeft meteen grote financiële gevolgen voor individuele gemeenten. Daarom kunnen wij deze financiële risico's als gemeenten beter gezamenlijk dragen. Wanneer we ervoor zouden kiezen om afzonderlijk af te rekenen (declaratiemodel) lopen we als individuele gemeenten een relatief groot individueel financieel risico. Daarnaast dempt financiële solidariteit de effecten van het landelijke verdeelmodel, waarin wordt bepaald hoeveel Wmo-budget elke gemeente krijgt. Afhankelijk van de gebruikte criteria in het landelijk verdeelmodel kun je financieel 'voor- of nadeelgemeente' worden. Wij hebben het voornemen om onze Wmo-budgetten voor de maatwerkvoorzieningen te bundelen voor een gezamenlijke uitvoering in de regio Drechtsteden. Daarnaast stellen we met de zes gemeenten in de Drechtsteden voorwaardestellend beleid op over het gewenste basisniveau van de lokale sociale infrastructuur (waaronder de algemene voorzieningen). Dit voorwaardestellend beleid zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de lokale gemeenteraden. Mede door een goed werkende lokale sociale infrastructuur (welzijn, maatschappelijk werk en een goede verbinding met huisartsen en wijkverpleegkundige etc.) kunnen we het beroep op de maatwerkvoorzieningen beheersbaar houden.

Integrale aanpak

We zorgen vanuit de Wmo voor een integrale aanpak met de verschillende domeinen jeugd, onderwijs, werk en inkomen in die situaties waarbij cliënten/gezinnen een (problematische) meervoudige ondersteuningsvraag hebben.

Uit onderzoek blijkt dat het meervoudig gebruik van voorzieningen in de Drechtsteden beperkt is tot een aantal specifieke en aanwijsbare doelgroepen. Het grootste deel van het gebruik van voorzieningen in onze regio is enkelvoudig (het benutten van een of twee voorzieningen). Zware 'multi-problem' situaties die een relatief groot beslag leggen op onze budgetten en een belasting zijn voor de omgeving, zijn reden voor een stevige integrale aanpak met een taskforce achtige benadering. Niet problematisch, meervoudig gebruik vraagt vooral om goede afstemming en coördinatie tussen professionals. De afstemming is vooral nodig om te voorkomen dat een veelvoud aan professionals los van elkaar en onwetend over elkaars inzet bij een gezin over de vloer komt.

Versoberen

We zien, vanwege de hoge korting op het Wmo-budget, de noodzaak om naast innovatie en efficiency maatregelen, een versobering van het Wmo ondersteuningspakket door te voeren.

Het realiseren van de budgetkorting gebeurt langs vier lijnen: innovatie, efficiency maatregelen, pakketmaatregelen en budgetsturing. Onze Innovatieagenda Wmo 2015 geeft een impuls aan de noodzakelijke vernieuwing. De verwachting is dat onze Innovatieagenda Wmo inhoudelijk (nieuwe ondersteuningsarrangementen) en financieel (ondersteuning tegen lagere kosten) op termijn oplevert. Innovatie kost echter tijd en levert zeker niet meteen in het eerste jaar (2015) voldoende op om de budgetkorting te realiseren. We kiezen er bewust voor om te versoberen op de maatwerkvoorzieningen en juist niet op de lokale algemene voorzieningen, die minimaal op gelijk niveau dienen te blijven of waar mogelijk zelfs kunnen worden versterkt ('de dijk op deltahoogte').

¹ Technische voorwaarde voor het toepassen van financiële solidariteit is dat de specifieke budgetten voor de Wmo nog herkenbaar en te onderscheiden zijn in het totaal beschikbaar budget voor het sociaal domein.

De budgetkorting van 25% is direct verbonden aan de nieuwe maatwerkvoorzieningen, dus bezuinigen daarop is ook de meest logische lijn.

Efficiencymaatregelen gaan vooral over maatregelen in de organisatie van aanbieders, die opleveren dat er tegen lagere kosten hetzelfde of misschien zelfs meer wordt bereikt in de ondersteuning van cliënten. Bijvoorbeeld het snijden in de overheadkosten van de organisatie of het schrappen van administratieve taken voor de professionals. Wij willen een grotere efficiency in de uitvoering van ondersteuning bereiken door een korting toe te passen op de tarieven.

Pakketmaatregelen gaan over het niet meer bieden van bepaalde vormen van ondersteuning of het in minder mate bieden van bepaalde vormen van ondersteuning. Bijvoorbeeld minder dagdelen dagbesteding. Uiteraard proberen we ondanks de versobering zo goed mogelijk aan te sluiten bij de behoefte van de cliënt. Samen met zorgaanbieders en cliënten willen we in het beleidskader Wmo 2015 kiezen op welke specifieke maatwerkvoorzieningen we gaan versoberen. Daarnaast onderzoeken we wat we kunnen doen met de hoogte van de eigen bijdrage voor cliënten, binnen de door het rijk gestelde bandbreedtes. Voor wat betreft budgetsturing gaan we onderzoeken welke beheersmaatregelen (bijvoorbeeld via contractafspraken met aanbieders) wij kunnen treffen om elk jaar binnen het toegekende rijksbudget voor de Wmo te blijven.

Analoog aan de budgetkorting op de nieuwe maatwerkvoorzieningen gelden bovenstaande uitgangspunten ook voor de budgetkorting van 40% op de huishoudelijke ondersteuning (HO). Daarbij speelt echter een iets andere afweging. Vanaf 2013 is, door innovatief in te kopen en de introductie van resultaatfinanciering, de basis gelegd om een substantieel deel van de bezuiniging in 2015 op te vangen. Ijkpunt is daarbij het budget dat gemeenten ontvangen voor de HO binnen de Algemene Uitkering (AU) van het Rijk.

De meest recente prognose op uitgaven en inkomsten wijst uit, dat bij ongewijzigd beleid in 2015 een budgetkorting van rond de 30% kan worden opgevangen. Indien de kosten voor HO door een aantal aanpassingen volledig binnen het voor HO beschikbare budget passen, heeft het de voorkeur om in 2015 in te zetten op continuïteit van de huidige dienstverlening, in plaats van een ingrijpende versobering. Dit geeft in deze turbulente periode de minste onrust voor cliënten, aanbieders en de uitvoeringsorganisatie. We onderzoeken op korte termijn samen met de huidige aanbieders of en op welke wijze de huidige aanpak kan worden aangepast om binnen het budget te blijven.

Als we er in de onderhandeling met aanbieders niet uitkomen, dan zal het huidige contract met ingang van 1 januari 2015 moeten worden opgezegd en zullen we moeten kiezen voor meer radicale alternatieven in een poging om binnen het budget te blijven (bijvoorbeeld door het inperken van de doelgroep, HO als maatwerkvoorziening te schrappen of gedeeltelijke compensatie via de bijzondere bijstand).

Schaalniveau

We willen de maatwerkvoorzieningen op regionaal niveau organiseren en algemene voorzieningen op lokaal niveau.

De algemene- en maatwerkvoorzieningen ondersteunen inwoners en cliënten met een beperking in hun hulpvraag. In een gezamenlijk proces met gemeenten, aanbieders, advies- en cliëntenraden hebben we keuzes gemaakt op welk schaalniveau we welke voorziening het beste kunnen organiseren. In bijlage 1 staat de uitgebreide en gedetailleerde schaalkeuzetabel met daarin per voorziening de keuze op welk niveau we dit willen organiseren.

De hoofdlijn voor de schaalkeuze is de volgende: we willen de maatwerkvoorzieningen gezamenlijk op regionaal niveau in de Drechtsteden organiseren om schaalvoordelen (een professionele uitvoeringsorganisatie voor zes gemeenten, bundelen deskundigheid, inkoopmacht, bundeling

financiële en administratieve systemen) te behalen en uiteindelijk kwaliteit en continuïteit van ondersteuning te kunnen bieden. De individuele gemeenten hebben en houden de lokale bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de algemene voorzieningen en geven sturing aan (de ontwikkeling van) de lokale infrastructuur. Deze lokale voorzieningen leveren een belangrijke bijdrage aan het beheersbaar houden van het beroep op zwaardere ondersteuning: de maatwerkvoorziening. Met elkaar willen we 'de dijk op deltahoogte brengen' en investeren in de lokale sociale infrastructuur. Wij streven naar het vrijmaken van extra Wmo-budget (bovenop het bestaande lokale Wmo-budget) voor deze extra investering. Wij zullen de komende periode onderzoeken of dit mogelijk is in relatie tot de korting van 25%. In de Drechtsteden maken we met de zes gemeenten afspraken over de kwaliteit en samenstelling van de lokale sociale infrastructuur (voorwaardestellend beleid), zodat wij steeds meer een gelijkwaardig niveau van lokale voorzieningen kunnen bieden aan onze inwoners.

Ten slotte is er een aantal voorzieningen in de maatschappelijke zorg (waaronder ook de nieuwe Wmo-taak beschermd wonen) die we op centrumgemeenteniveau organiseren. Centrumgemeente Dordrecht blijft hiervoor ook vanaf 2015 wettelijk verantwoordelijk. Hieronder staat grofweg de organisatie van de verschillende Wmo voorzieningen op lokaal-, regionaal- of op centrumgemeente niveau. In bijlage 1 vindt u de gedetailleerde uitwerking van de schaalkeuzetabel.

Categorie voorzieningen	lokaal	Drechtsteden	centrumgemeente Dordrecht
vrijwilligers-ondersteuning			
algemene voorzieningen			
maatwerk-voorzieningen, waaronder de huidige individuele Wmo-voorzieningen			
maatschappelijke zorg en opvang			

tabel 1: grove indeling van de verschillende Wmo voorzieningen op lokaal, regionaal of op centrumgemeente niveau

9. Bestuur en uitvoering

De gemeenten in de Drechtsteden bereiden zich gezamenlijk voor op het nieuwe beleid en de uitvoering van de Wmo 2015 (sociaal maatschappelijk bestuursakkoord Drechtsteden). In deze beleidsbrief Wmo stellen wij voor om beleid en uitvoering van de Wmo-maatwerkvoorzieningen gezamenlijk in de Drechtsteden te organiseren en onder te brengen bij onze Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD)/Sociale Dienst Drechtsteden (SDD). Tegelijkertijd blijven de individuele gemeenten verantwoordelijk voor beleid en uitvoering van de algemene voorzieningen en de lokale sociale infrastructuur. Dit toekomstig Wmo-ontwerp met lokale en regionale uitvoering is een systeem van 'communicerende vaten' waarin de verbinding moet worden gelegd tussen lokale sturing door colleges en raden en regionale sturing door het bestuur van onze Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD).

Bijlage 1: schaalkeuzetabel

Hieronder alle voorzieningen die straks onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen, met de keuze voor het organiseren op lokaal, regionaal, bovenregionaal of op centrumgemeente niveau. Daarbij het onderscheid in gezamenlijkheid op de verantwoordelijkheid van de uitvoering (U), inkoop (I), voorwaardestellend beleid (VB) en beleid (B)

voorziening	lokaal	Drechtsteden	regionaal (ZHZ)	centrumgemeente Dordrecht
cliëntondersteuning algemene voorziening	U, B, I	VB		
informatie & advies lokaal	U, B, I	VB		
informatie & advies regionaal		U, I, B		
mantelzorgondersteuning	U, B, I	VB		
sociaal raadslieden	U, B, I	VB		
welzijnswerk	U, B, I	VB		
Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)	U, B, I	VB		
persoonlijke dienstverlening	U, B			
vervoer door vrijwilligers	U, B			
vrijwilligers-ondersteuning	U, B			
vergroten financiële redzaamheid	U, B			
vrienden- en maatjesdienst	U, B			
formulierenbrigade	U, B			
geestelijke verzorging	U, B			
netwerken van samenwerkende professionals en vrijwilligers, bv. sociale wijkteams	U, B, I	VB		
lokale zorgnetwerken OGGZ	U, B, I	VB		

voorziening	lokaal	Drechtsteden	regionaal (ZHZ)	centrumgemeente Dordrecht
begeleiding individueel		U, I, B		
kortdurend verblijf		U, I, B		
cliëntondersteuning maatwerkvoorziening		U, I, B		
maatwerkvoorziening inkomensregeling		U, I, B		
persoonlijke verzorging		U, I, B		
begeleiding groep		U, I, B		
huishoudelijke ondersteuning		U, I, B		
woningaanpassing/verhuiskosten		U, I, B		
verplaatsen in- en rond huis		U, I, B		
collectief vervoer		U, I, B		
nazorg ex-gedetineerden		U, I, B		
permanent toezicht		U, I, B		
crisisdienst			U, I, B	
meldpunt zorg & overlast			U, I, B	
aanpak huiselijk geweld	U, B, I			I, VB
Regionale Instelling voor Beschermd Wonen (RIBW)				U, I, B
vrouwenopvang				U, I, B
MO dak- en thuislozen				U, I, B
inloop GGZ				U, I, VB, B
coördinatie multi-problematiek				U, I, B